Мисливців села Катеринославівка облетіла звістка: тракторист Слободчиков, їдучи минулого понеділка по соєву солому, бачив, як на колгоспному полі мишкувала чорна лисиця. Здавалося б, що тут за диво: он в сільпо висять жіночі пальта з комірами з чорних лисиць. Але ж то лисиці не дикі, а вирощені в звірівницьких господарствах. Випусти таку на волю — з голоду загине. Може, ця втекла з ферми? Та поблизу немає звіроферми. Звідки ж тоді вона взялася?

Знайшлися бажаючі роздобути цінну шкурку. Мовляв, утікачка скоро охляне з голоду і стане легкою здобиччю. Тільки мисливці, які ходили по слідах чорної лисиці, незабаром переконалися, що на здоров'я вона не скаржиться, а навколишню місцевість знає пречудово. При зустрічі з людьми вона давала такого дьору, що й з собаками не доженеш. Дехто й махнув рукою. Тільки не Степан П'ятаєв. Завзятий мисливець, він по слідах визначив, що це не самиця, а самець — лис. "Не бути мені промисловиком, коли не добуду його",— вирішив Степан.

Чорний лис, який так збаламутив мисливський колектив Катеринославівки, був звір місцевий. Народився він у травні позаминулого року. Домівкою йому стала глибока борсуче нора, якою кілька років користувалася його мати. Не зовсім звичне забарвлення мали і його батьки. Мати — темно-вохристого кольору. Поверх рудої шерсті виступала чорна ость, створюючи враження, наче її шкурка вкрита вуаллю. Груди й живіт були чорні. Якби вона потрапила до рук приймача хутра, він назвав би її "сиводушкою".

Батько пишався у рудішій шубі, але зате вздовж його спини і передніх лапок проходили дві широкі смуги темного кольору. Цей рідкісний для лисиць малюнок згори здавався темним хрестом.

У дбайливих батьків чорне цуценя виявилося шостим. Півтора місяця годувала мати малят молоком, перш ніж вони вперше, залишивши темне підземелля, вилізли назовні, мружачись од сонячного світла. Батько й

мати приносили дітлахам напівживих зайченят, тетеруків і всіляких дрібних птахів та мишей, яких малюкам спершу потрібно було навчитися вбивати, а тоді вже їсти.

У кінці літа молоді лисенята почали виходити з рідного гнізда на самостійне полювання. Полишив нору і чорнявий. А коли настала зима, він зовсім забув до неї дорогу. Перейшовши кригою Кию, він оселився на узліссі старого кедрово-листяного лісу. Тут було багато полівок і бурундуків, рябчиків і зайців. Довкіл — гарне природне укриття. Тому протягом першого року самостійного життя чорний лис і не потрапив нікому на очі. Але така велика кількість дичини в лісі була не завжди, і йому довелося переселитися на поля, що простягайся між Києю і Хором. На відкритій рівнині його часто турбували люди та дикі собаки, але ці прикрощі компенсувалися багатими ловами: тут багато було мишей і зайців, часто прилітали тетеруки та фазани, до яких звір був дуже ласий.

...Третій день осоружний західний вітер переганяв по землі дрібні крупинки снігу, намітаючи замети біля куп залишеної восени комбайном соєвої соломи. В цих купах оселялися миші й закопувалися на ніч фазани. Проходячи повз них, лис насторожувався. Чутливий нюх допомагав йому почути за кілька метрів мишу під снігом. Підійшовши тихенько до замету, й визначивши місце, де причаїлася миша, лис підстрибував і падав передніми лапами та головою у сніг, як у воду. Швидко розгрібши сніг, він хапав розгублену полівку. Іноді миша встигала втекти, і тоді лис переслідував її, здіймаючи над собою сніжну куряву.

Мишкуючи, він так захоплювався, що втрачав звичайну обережність і забував озиратися навсебіч. Так сталося й того дня. П'ятаєв, ідучи проти вітру, непомітно підійшов до лиса на постріл. Радіючи здобичі, яку він уже вважав своєю, мисливець підняв рушницю. Цівки тульської рушниці вп'ялися у лиса, що підстрибував, захопившись ловами. Гримнув постріл.

Але чи то задивився стрілець на чорну шубку, чи в останню мить лис різко відскочив убік, тільки великий заряд дробу пролетів мимо. Не вірячи своїм очам, мисливець так розгубився, що згадав про рушницю,

коли прудкі ноги мчали чорного красеня полем із швидкістю вітру. Мов батіг, хльоснув запізнілий постріл. Лис спіткнувся, але одразу ж вирівнявся і ще швидше ушкварив до узлісся, несучи в своєму тілі гарячу дробинку.

Перезарядивши рушницю, мисливець пішов за ним. Надію відшукати втікача давали нечасті крапельки крові на махових слідах. Відчуваючи, що людина переслідує його, лис не став кружляти перелісками, а пішов прямо до нори і сховався під землею. Невдовзі сюди прийшов П'ятаєв. Він знав, що поранені лиси нескоро виходять з нори, і вирішив наступного дня повернутись і поставити лисячий капкан.

Залізши в найдальшу камеру, лис почав зализувати ранку. Він чув, як мисливець забивав дерев'яними чіпами всі віднірки, які він повиводив з різних боків пагорба. Залишився незайманий один-єдиний вихід з підземного лабіринту, а в ньому мисливець поставив і старанно замаскував капкан.

Не уникнути б красеню-лису пастки, коли б не єнот, який поспішав сховатися в теплій норі. З настанням зими єнот звичайно залазив у копицю сіна, але люди вивезли сіно й позбавили його зимової квартири. От і довелося бідоласі терміново шукати пристановища. Трапилася лисяча нора, він і поліз у неї, але вскочив у капкан. Силкуючись вивільнитись із залізних щелепів пастки, єнот витяг її з нори й застряг у кущах.

На третю ніч голод і спрага примусили лиса вийти назовні. Він зиркнув на приреченого єнота, жадібно вхопив снігу і потрюхикав на закрайки полів, сподіваючись поживитися зайчатиною.

Світанок застав його в порослій куничником паді. Знайшовши пагорбок, з якого добре проглядалася вся падь, він розгріб під ліщиною сніг і, згорнувшись у клубок, ліг. Голову поклав на пухнастий чорний хвіст. Чутливий денний сон лиса спершу порушили граки. Каркаючи,

покружляли вони над ним, та переконавшись, що лис живий, полетіли геть. Потім неподалік пробігли кози, потривожені кимось у полі. Зимовий день короткий, швидко насунулися сутінки. Лис знову вирушив на лови. Наче розуміючи, що його чорне забарвлення на білому снігу дуже помітне, він зовсім припинив полювати вдень. Якщо вечірнє полювання було невдале, він продовжував никати протягом усієї ночі. Не зустрічаючи ніде чорного лиса, мисливці перестали про нього говорити, вирішивши, що він полишив долину між Хором та Києю або потрапив до рук заїжджого мисливця.

...Настав березень. Хоч уночі морози були міцні, вдень гарячі сонячні промені плавили поверхню снігових заметів. Дивний неспокій охопив чорного лиса. Незбагненна тривога заважала спати. Нестримна сила примушувала його блукати вночі по ланах та перелісках. І ось одного разу у передсвітанковому морозному серпанку на галявині, порослій полином, побачив він об'єкт своїх пошуків. Це була струнка вогняно-руда лисичка. Її білосніжні груди відтіняли темні лапки. Великими стрибками помчав лис назустріч незнайомці, це сполохало її і примусило тікати. Можливо, її лякав чорний колір його шерсті й вона жахалася переслідувань такого чудиська. Але хоч як бігла вона від чорного лиса, втекти їй не вдалося.

Сонце, зійшовши над землею, застало лисів у непролазних нетрях. Минув не один день, перш ніж вони змогли близько познайомитись і вогняна красуня звикла до свого чорного зальотника. Тепер вони полювали й відпочивали разом. Наївшись, затівали веселі ігри й танці: підводилися на задніх лапках, а передні клали на плечі одне одному і ходили по второваній галявині плавним ритмічним кроком, як це роблять досконалі виконавці фокстроту — танцю, який і названий був англійцями "лисячий крок".

Минуло півтора місяця, і вогняна лисова подруга відчула, що скоро в неї з'являться малята. Разом вони подалися до його нори, що лишалася порожньою. Чекаючи нащадків, майбутні батьки полагодили своє помешкання, викопали ще два запасних виходи з гніздової камери.

Незабаром у мами-лисички з'явилося десятеро сліпих безпорадних дитинчат. Почалася тривожна й важка пора вирощування малят. Лисенята росли швидко. Через два тижні вони розплющили оченята, в них почала відростати шерстка. Всі вони були руді, жоден не успадкував батькового забарвлення. Злинялі, худі батьки ледве встигали годувати своє чисельне прожористе потомство. Минуло ще чотири місяці, і молоді лисенята залишили батьківську домівку. Велика родина розпалася, і кожен пішов назустріч новому, сповненому небезпек життю.

Настала зима. Мисливець П'ятаєв здавав добуте хутро. Не без погорди витяг він з торбини чудову чорно-буру шкурку. Струснувши нею, спитав мисливствознавця:

— Чому, Єрмолайовичу, бувають такі звірі?

Милуючись шовковистим темним хутром, той відповів:

— Велика майстриня-природа створює прекрасні малюнки для звіриних шуб, користуючись всього лише двома пігментами: чорним і жовтим. Вона складає з них постійний колір для кожного виду. Але іноді помиляється. То чорної фарби покладе забагато, то жовтої, а буває, позбавить звіра і тієї, і іншої. От і з'являються, на подив людям, чорні лисиці, жовті вовки, білі ізюбри...